

Dosarul nr. 2ra-600/23
2-21150483-01-2ra-26042023

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (jud. S. Godorogea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

27 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Bîlici Valentina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Bîlici Valentina împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul de Sănătate Rîșcani” cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție, încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Bîlici Valentina și a fost menținută hotărârea din 09 iunie 2022 a Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La data de 11 octombrie 2021, Bîlici Valentina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul de Sănătate Rîșcani” cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcție, încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 04 septembrie 2006, a fost angajată în calitate de farmacist laborant în filiala CS Recea, secția extrabugetară a CS Rîșcani, la moment Secția Medicamente și Dispozitive Medicale a IMSP Centru de Sănătate Rîșcani.

Începînd cu luna septembrie 2020 a fost avertizată pentru a scrie benevol cerere de trecere de la salariul tarifar la salariu de 5% din achitarea rulajului lunar total al filialei, însă cu această propunere nu a fost de acord. Ulterior, a fost invitată la ședința comisiei de tarife cu prezența a mai multor membri, unde a explicat că nu este de acord cu modificarea contractului individual de muncă pe termen nelimitat, care la rîndul

său poate fi modificat numai cu acordul părților angajat-angajator.

A menționat reclamanta că, la 30 decembrie 2020, a fost chemată repetat la comisia de tarife unde au fost făcute presiuni de mulți membri ai comisiei și a fost nevoită să ceară acordul de a-i permite activitatea până la 01 aprilie 2021 deoarece împlinea 7 ani de activitate după atingerea vârstei de pensionare și poate beneficia de un recalcul la pensie.

La data de 01 aprilie 2021 a fost avertizată să transmită stocul de medicamente care erau la realizare la filială CS Recea și aparatul de casă în Secția Medicamente și Dispozitive Medicale a IMSP CS Rîșcani. În acest temei a fost nevoită să scrie cerere de concediu ordinar, apoi concediu neplătit în legătură cu situația familială unde s-a aflat până la 01 august 2021.

La data de 30 iulie 2021, Apostolachi Svetlana, șeful Secției Medicamente și Dispozitive Medicale, prin telefon, a avertizat-o că, începînd cu data de 02 august 2021 va activa numai dacă este de acord să fie remunerată procentual 5% din rulajul filialei. La data de 02 august 2021, în adresa șefului IMSP Centrul de Sănătate Rîșcani, Sandu Gabriela, și a șefului Secției Medicamente și Dispozitive Medicale, Apostolachi Svetlana, a depus o lămurire că nu este de acord cu modificarea condițiilor contractului individual de muncă și a cerut dreptul legal la remunerare conform actelor normative în RM. În loc de răspuns a primit înștiințare să se prezinte la secția de cadre pentru a da lămurire de ce nu s-a prezentat la locul de muncă.

În asemenea circumstanțe, a punctat că la 09 august 2021 a depus o nouă explicație care este motivul neprezentării la locul de muncă, fiind înregistrată sub numărul 96. În loc de răspuns la explicația respectivă i s-a comunicat că este eliberată din funcția ocupată la data de 09 august 2021 conform ordinului IMSP CS Rîșcani nr. 53-c din 09 august 2021.

La data de 18 august 2021 a mai depus o petiție pentru a primi lămurire în privința modificării clauzelor contractului individual de muncă, totodată a amintit că i-au fost încălcate drepturile conform Legii 190 din 19 iulie 1994 ” cu privire la petiționare ” și anume art. 1 și 8 rugîndu-i să-și onoreze obligațiunile conform art. 12 a prezentei legi. A comunicat reclamanta că până la moment nu a primit nici un răspuns clar care sunt motivele de a modifica condițiile contractului individual de muncă pe termen nelimitat.

Reieșind din cele expuse consideră că i-au fost încălcate drepturile la muncă și remunerare decentă conform Constituției RM a fost interpretat eronat art. 86 punct. (1) lit.h) al Codului Muncii.

A solicitat reclamanta restabilirea condițiilor contractului de muncă; achitarea salariului pentru lipsă forțată de la locul de muncă și achitarea prejudiciului material în sumă de 10 000 de lei.

Prin hotărârea din 09 iunie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani a fost respinsă acțiunea.

La data de 07 iulie 2022 Bîlici Valentina a declarat apel împotriva hotărârii din 09 iunie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul

declarat de Bîlici Valentina și a fost menținută hotărârea din 09 iunie 2022 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut ca fiind corectă soluția primei instanțe privind respingerea acțiunii.

Instanța de apel a stabilit că, prin ordinul 53-c din 09 august 2021 Bîlici Valentina a fost concediată în temeiul art. 86 lit. h) Codul Muncii - absență nemotivată de la serviciu.

Având în vedere cele supra enunțate, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a constatat comiterea de către reclamantă/apelantă a încălcărilor sus menționate, pentru care ultima a fost sancționată disciplinar prin ordinul de concediere din 09 august 2021, or, faptul lipsei de la locul de muncă începând cu data de 02 august 2021, după terminarea concediului, nu este negat de apelantă ultima explicând lipsa de la serviciu prin faptul că sau schimbat condițiile contractului de muncă, că nu avea încăpere unde să activeze, nu avea medicamente și aparat de casă.

Totodată, instanța de apel a respins afirmațiile apelantei precum că, partea pîrîță nu a cerut explicații pînă la concedierea sa din funcție, or, lui Bîlici Valentina i s-a expedit înștiințare cu scrisoare recomandată cu nr. 133 din 03 august 2021 (f.d 29-30), cu rugămintea de a se prezenta în termen de trei zile, pentru a da explicații și la solicitarea CS Rîșcani a răspuns în scris. (f.d.9).

La fel a fost considerat ca lipsit de temei și argumentul precum că apelanta a fost supusă presiunilor din partea administrației pentru a depune cereri sau explicații pe marginea faptelor pe care nu le-a comis, or, reieșind din cumulul probelor prezentate instanța de apel a notat că nu poate trage astfel de concluzii, din contra, din partea pîrîtului au fost acceptate mai multe cereri de concediu, inclusiv din cont propriu pentru o perioadă anterioară 18 iunie 2021 până la 01 august 2021, cererea pentru perioada dată, reieșind din materialele cauzei și explicațiile participanților la proces, a fost acceptată în urma convorbirilor telefonice la data de 12 iulie 2021. Mai mult ca atît, la momentul concedierii, apelanta deținea statutul de pensionar pentru limita de vîrstă, astfel, angajatorul era în drept să o concedieze în temeiul art.86 alin.(1) lit.y1) Codul muncii, angajatorul însă a întreprins măsuri pentru a negocia contractul individual de muncă, fapt ce denotă că nu avea intenția de a o concedia pe Bîlici Valentina.

La data de 22 martie 2023, Bîlici Valentina a declarat recurs împotriva deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel nu a suspus examinării depline probele și înscrisurile anexate la dosar, iar concluziile instanței expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, ceea ce contravine prevederilor legale.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a

normelor legale aplicabile speței.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți pronunțat dispozitivul deciziei la 24 noiembrie 2022.

La 28 ianuarie 2023, prin intermediul poștei, copia deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică și scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d. 168).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Bîlici Valentina, la 22 martie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 11 mai 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Rîșcani”, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 182).

Prin referința depusă la 24 mai 2023, Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Rîșcani” a solicitat respingerea recursului declarat de Bîlici Valentina.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Bîlici Valentina, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Bîlici Valentina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter neevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a

îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Bîlici Valentina, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Bîlici Valentina, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Bîlici Valentina, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi